

COSINZEANA

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul VI.

CLUJ, 25 Martie 1922.

Nr. 6.

:: REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA ::
CLUJ, STR. REGINA MARIA 11.

ABONAMENTUL: Pe jum. an 40 Lei.
În streinătate: pe un an 160 Lei.

DIRECTOR:
Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

Prețul unui exemplar Lei 3.50.

NOUL EPISCOP AL LUGOJULUI

Părintele canonic din Blaj *Dr. Alexandru Niculescu*, în pragul vârstei de 40 ani, e ridicat la treapta înaltă de Episcop al diecezei de Lugoj, unite cu Roma.

Cu toată firea lui modestă și blândă, este ridicat la o înaltă dignitate de arhiepiscop, pentru care eră semnalat încă cu prilejul celei din urmă alegeri de mitropolit la Blaj.

Mântuind studiile liceale la Reghin și Blaj, se înapoiază după absolvirea cursului superior de filosofie și teologie la Institutul Propaganda fide din Roma, ca funcționar al cancelariei arhidiecezane din Blaj, trecând în curând la catedra de etică și pastorală a seminarului teologic de acolo.

În camera lui monahală își complexă cunoștințele de poliglot, publicând cu vremea articole în „Unirea”, „Cultura creștină”, apoi volume de erudiție teologică și traduceri din marii oratori și teologi ai Franței.

Simțindu-se necesitatea unui preot-misionar pentru Românii din America, s'a anunțat printre cei dintâi, desvolfând acolo o activitate deosebit de rodnică, însușindu-și pe deplin limba engleză, pe care o cunoștea destul de bine încă înainte de plecarea spre noul continent. El ne-a dat cele dintâi traduceri din articolele lui Scotus Viator, și din acest motiv guvernul din Budapesta l-a scris în Cartea neagră, cu destinația de a nu mai ajunge niciodată la cârja arhierescă.

În toamna anului 1916, când toată lumea dela Blaj, în frunte cu bătrânul arhiepiscop Mihályi, a fost târâtă în exil și internare, el a rămas acasă, ca vicar general; să înfrunte toată urgia stăpânirii, în cea din urmă a ei ipostază.

Mai târziu a avut câteva călătorii, între altele și la Roma, cu misiune diplomatică.

* * *

Noul arhiepiscop întrunește toate cerințele, pentru a putea privi cu mari nădejdi cariera arhierescă, ce-l

ășteaptă. Preot, de o neeseptionabilă puritate a moravurilor, fost conducător, până în zilele din urmă, al Azilului orfanilor de războiu din Blaj—Obreja, rămâne pentru toată lumea ce l-a cunoscut și iubit, un model de preot, din vechile și bunele vremuri, ce înclină spre asfințit... Când urcă amvonul, glasul lui slab luă proporții de energie și comunicativ entusiasm. Din leafa lui modestă, și micile economii, avea totdeauna un

mic ajutor pentru toată lumea săracă. Din acest motiv a fost totdeauna sărac, și nădăjduim să și moară sărac, lăsând în urmă-i tot ce a putut agonisi, pentru biserică și neam. Aceasta ca să se plinească vorba Sf. Scripturii: „Fericiji sunt cei milostivi...”

Ca sentiment național a fost totdeauna de cel mai veritabil calibru intransigent. Pe vremea stăpânirii ungurești a luat parte la toate conferințele ce se țineau la sate sub egida „Asociațiunii” din Sibiu, și s'a amestecat în fruntea tuturor, în vâl-mășala primejdioasă a mișcărilor electorale.

Ca om de știință și scriitor, e un adânc cunosător al literaturii bisericesti, autor de opere, originale și traduceri, rămânându-i destulă vreme și pentru excursii în sânul naturii, pe cari le-a cuprins în frumoase și emoționate pagini de foileton.

* * *

Noul arhiepiscop este, cu tot fizicul lui modest, un om de o rară forță de muncă. Blând și nepretențios, s'a retras totdeauna pe planul al doilea, până când voia lui Dumnezeu și propria lui vrednicie l-a scos pe planul celor aleși. — Modestul „Piccolo” de ieri, este înaltul Arhiepiscop de azi.

Îi dorim sănătate și vigoare deplină, convinși fiind, că este înzestrat dela Dzeu cu toate celelalte aptitudini, cari îl vor ridica la locul de onoare, rezervat marilor fii ai neamului, binemeritați de biserică și de națiune.

Al. Ciura.

Dr. Alexandru Niculescu, noul episcop al Lugojului.

Spre piscuri, prin zăpadă.

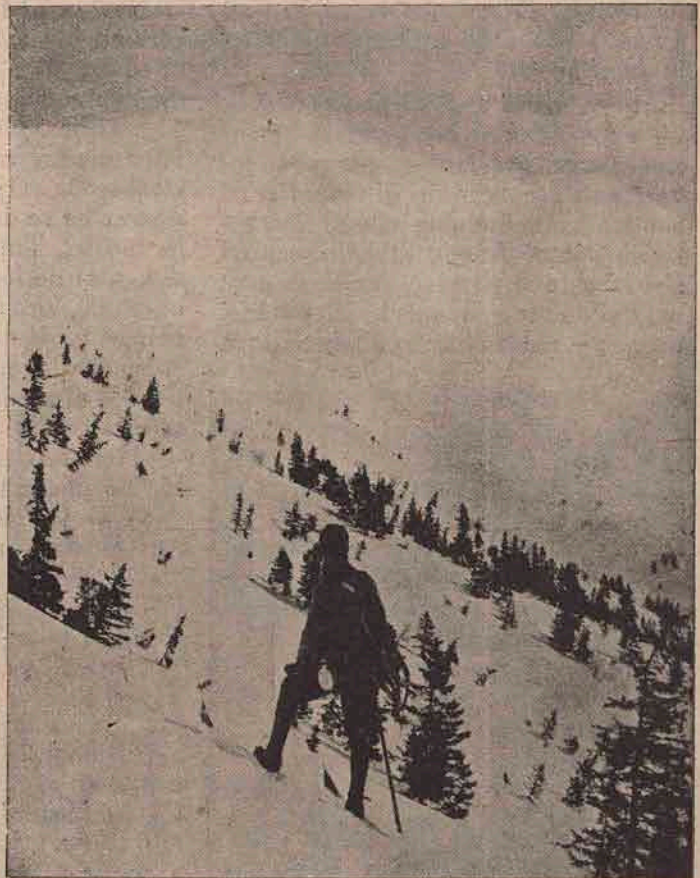
— Cu 3 ilustrații în text. —

Dela Domnul *Valer Pop*, fost comisar guvernial al minelor dela Petroșeni, un mare sportist și iubitor al naturii, primim articolul de mai jos și ilustrațiile, ce-l însoțesc. Ilustrația, care formează coperta la acest număr, este tot dela dânsul și în ea se vede coborârea prin zăpada imaculată, dela înălțimea de 2000 metri, unde a ajuns excursionistul.

Sufletul meu amărât de luptele politice, de rassă și de clasă; de luptele, cari înveninează și îngreunează viața acestei țări binecuvântată de Natură, a pretins cu ultima sa energie, ca să mă zmulg din vârtejul vieții de toate zilele și să mă retrag spre liniștea munților. Minciuna și ticăloșia unui agent plătit al sistemului nostru politic, băgând în pământ pe cea mai bună și scumpă ființă da pe lumea asta, pe buna și scumpa mea mamă, — sufletul meu a fost zdrobit, a devenit mizantrop și acum mai avea o singură dorință: să plece cât mai departe, și să caute alinare și leac în mijlocul naturii fermecătoare, singura în stare se aline și să vindece marile dureri morale ale omului.

Acolo, departe, prin munții măreți și solitari, e totul atât de curat, atât de imaculat și atât de ferit de intrigă și de minciuna omenească, căci nu găsești nici măcar urmă de picior omenească în zăpada, adesea mai groasă de trei metri!

Spre singurătatea și măreția acestor munți am plecat cu prietinel meu artist *Stolz*, și după un drum de 10

Printre brazi, sprijinit de bătă și cu skiuri în picioare, spre piscul de peste 2000 de metri.

La mijlocul drumului, în coliba acoperită de zăpadă, unde călătorul a dormit o noapte pe-un priciu făcut din crengi de brad.

km., făcut cu căruța, am ajuns la troienele de zăpadă de 60—80 cm. grosime. Aici am legat skiurile și am început să brăzdam veseli straturile albe, din ce în ce mai adânci, așezate pe valea fermecătoare a muntelui și printre brazii seculari, verzi și 'n mijlocul iernii, deopotrivă ca și vara. Am mers vre-o două-trei ceasuri așa, pe marginea unei vălcele, printre arbori și crengi căzute la pământ, când deodată am zărit într'o poeniță coperișul colibeii, unde eră să rămânem o noapte. Zic coperișul, deoarece zăpada ajungând până la streșina ei; în adevăr nu se putea zări decât coperișul colibeii și nimic altceva. Deschidem cu greu ușa și străbatem înlăuntru, unde ne așteaptă lemne de foc tăiate, petrol, lumânări și câteva obiecte de bucătărie, așezate aici de cu toamna încă, pe când albul imaculat al zăpezii nu acoperise splendoarea munților cu vâlul său.

Peste câteva minute am aprins focul și flacăra juca visătoare, aruncând umbre pe pereții de lemn ai colibeii, iar noi, așezați pe scăunele cu trei picioare, savoram gustul celui mai fin și bun ceaiu, pe care l'am beut vreodată. Cât eram de fericiți! Simțiam parcă sângele cum ne curgea prin vine și auzeam cum ne bate inima. O tăcere și o liniște divină stăpânea cuprinsul, nici-un glas strein, nici-o mișcare nu s'auzea de nicăiri și noi eram singurii și cei dintâi, cari am ajuns aici prin zăpada albă și adâncă de trei metri.

Păcelul, pregătit din crengi mirositoare de brad, ne ademeneste par'că și ne promite somn dulce, somn adânc, fără visuri turburătoare și fără chinuri. Se apropie deja miezul nopții și în lumina, pe care o respiră prin colibă flacăra jucăușe, noi ne privim tăcuți și înțelegători: aici suntem singuri și putem visă de artă, de-un viitor mai frumos, când oamenii se vor înțelege mai bine unii cu alții și se vor iubi mai mult. Atunci nu va mai fi ură de rassă și de lege, ură de clasă și

persecuție. Omenimea se va împărți numai în două tabere bine distincte, în *buni și răi!*

În vremece țeseam aceste visuri, un vifor infernal începe afară și auzim vuet șuerătoare și zgomote, care ne strecoară fiori în vine. Par'că simțim clătinându-se munții din temelii, vântul frânge arborii seculari și-i izbește la pământ, lavine se pornesc și duc spre adâncul văilor stânci uriașe; — natura întreagă par'că duce

înainte, mereu înainte, spre piscul, care ademenește atât de mult! După un drum de 5 ore, cheltuind o energie supraomenească, ajungem în sfârșit pe pisc. Un frig îngrozitor și un vifor grozav ne primește. Ne săpăm tranșee în zăpadă și privim splendoarea ce se desfășură înaintea ochilor nostri. Totul este atât de splendid, atât de fermecător, că uităm de oboseală, uităm de trudă, uităm de chinuri și de tot ce-i meschin în noi și nu simțim numai farmecul de nedescris al naturii, numai sufletul măreței al etern frumoasei naturi!

Omule, dacă sufletul tău s'a scârbit de mizeriile vieții de toate zilele, dacă ai fost înșelat de toate și de toți și dacă nu mai găsești nimic

bun în jurul tău și credința ta în ce-i bun și frumos pe această lume s'au năruit și negi totul, — atunci pleacă, dute, târește trupul tău oboșit spre piscurile înalte ale munților și privește de-acolo imensitatea covorului de zăpadă albă și strălucitoare. Sufletul tău primitiv de mii și mii de senzații, de sute și sute de nuanțe bizare, va uită ticăloșia vieții pe care a încercat-o și va renaște din nou, mai bun și mai curat! Ghenunchii tăi se vor plecă acolo sus, pe zăpadă, în ochii tăi se vor adună lacrimi și buzele tale tremurătoare, vor rosti o rugăciune scurtă, preamărind natura, pe care ai înțeles'o și slăvind pe unicul Dumnezeu, care a creat totul!

UN VULCAN UITAT

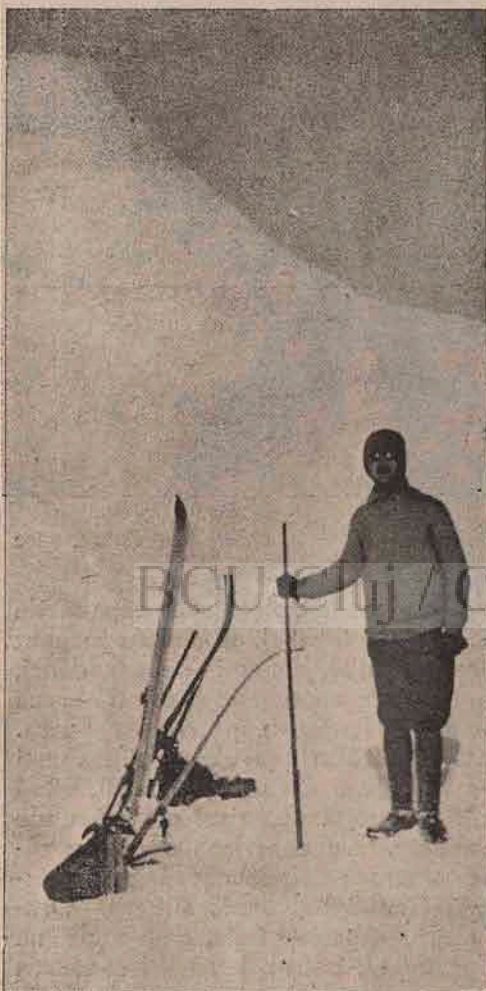
În călătoria mea de studii din iarna anului 1921, făcută în Italia, cea mai frumoasă țară a Europei, am avut norocul să văd reminiscențe ale evoluției pământeste, cari la noi abia se cunosc, sau nici nu se pomenesc. Că frumoasa Italia are doi vulcani vestiți, Vesuvio și Etna, o știam de tânăr student, dar când m'a ajuns fericirea, să văd pe cel dintâi timp de aproape 4 luni în toată ziua, curiozitatea m'a îndemnat, să caut a vedea și lucruri, despre cari la noi în orientul Europei nu se vorbea. În săptămânile prime deja după sosirea mea la Napoli, m'am interesat dela colegii mei italieni de tot ce se poate vedea în oraș și jur, mai ales lucruri antice rămase de pe timpul strămoșilor nostri Romani. Așa am aflat, că nu departe de Napoli, pe teritoriul orașului Pozzuoli, este un crater al unui vulcan inactiv de nu se știe cât timp.

În ziua de 14 Martie am luat împreună cu colegul meu de studii, Dr. Grigorie, tramvaiul care pleacă din piața Victoria lângă țărmul mării în partea sud-vestică a orașului Napoli și face via Napoli—Pozzuoli.

După călătorie de 1 oră, trecând prin Bagnoli, am ajuns în orașul Pozzuoli, așezat pe țărmul mării Thyreneice, cam la 10 km. în spre apus dela Napoli. Orașul e vioi, pe strade lume multă și guralivă, ceea ce caracterizează mai ales orașele din sudul Italiei. Ne interesăm îndată de direcția unde e vulcanul și luăm drumul într'acolo.

Vulcanul numit „La Solfatara“ este pe dealul acoperit de vii, ce se ridică la nord de orașul Pozzuoli și e proprietatea fraților De Luca. În drum spre vulcan ne-am oprit pentru a vizita arena romană din acest oraș,

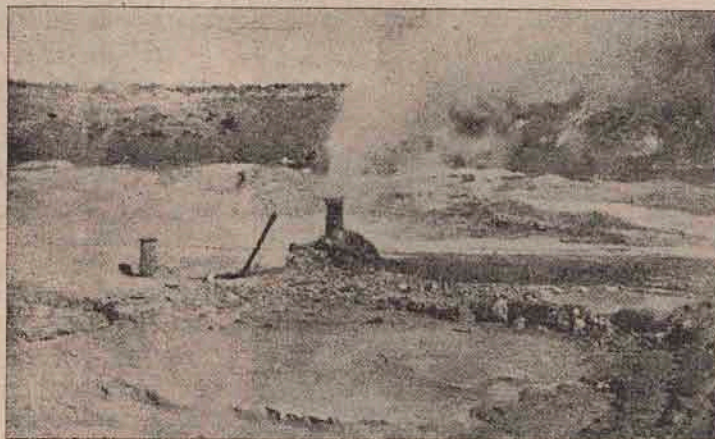
care asemenea se află în coasta dealului amintit. La vulcan conduce un drum de piatră bine îngrijit. „La Solfatara“ fiind proprietate privată vizitatorii plătesc o anumită sumă dacă doresc să-l vadă. Craterul e rotund, plan, cu o rază de cca $\frac{3}{4}$ km., iar raza cercului țărmurilor înalți este de cca 1 km. Pe cea mai mare parte a craterului crește

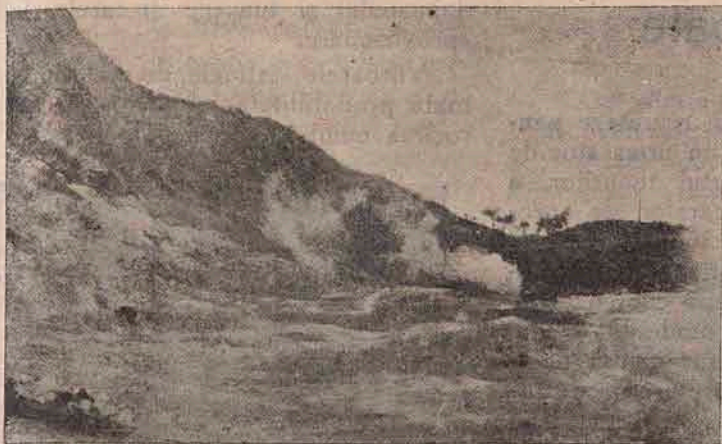
La 2000 de metri, sub piscul fermecător, unde dl Valer Pop a ajuns numai după un drum de 5 ore și îndurând grele oboseli.

războiu de nimicire împotriva unei puteri nevăzute și în fața deslănțuirii acestor puteri elementare ale firei, ne simțim mici, mici de tot și prăprădiți. Adormim cu groaza în suflet...

Dimineața ne sculăm nițel amețiți și pornim spre piscul de 2045 metri, care se vede în depărtare. Soarele strălucește pe bolta senină și totul e atât de liniștit, ca și când niciodată n'ar fi trecut pe-aici furtuna. E cald și înaintăm fără svedere, când cu skiuri, când numai în bocanci cu cuie, înțepenindu-ne în straturile înghețate de zăpadă și nizuind

Vulcanul „La Solfatara“ din Pozzuoli, în Italia. Aparatul care se vede în ilustrația noastră servește pentru estragerea forței motorice din adâncul pământului. La dreapta coșului, ce fumegă, se află un puț, cu conținut ferbinte și care spumegă.

Vulcanul „La Solfatara“. O parte a craterului, unde a crescut și vegetație

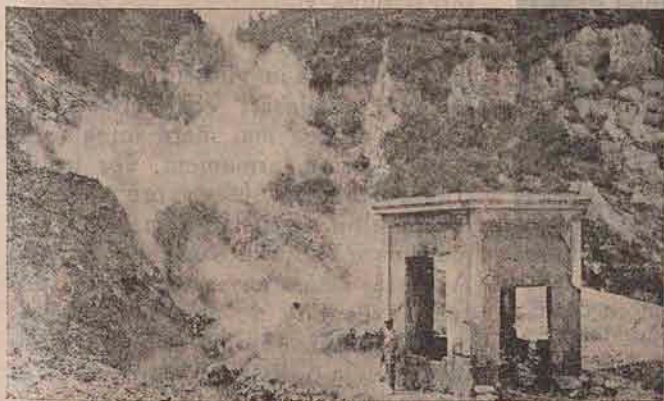
iarbă și arbori și pasc vitele proprietarului. Cu ajutorul unui conducător italian, aflăm toate criteriile vieții subpământene ale acestui vulcan, fost cândva teama celor ce locuiau în jur.

Înspre fundul din ost și nord al craterului nu este nici o vegetație. Într'un loc aflăm o baltă a cărei conținut fluid rășinos de culoare neagră fierbe și atingându-l cu degetele ne convingem de temperatura înaltă a lui. Privind în jur descoperim mai multe asemenea puțuri. Am dat cu piciorul în pământ și am simțit, că solul se mișcă sub noi și în inima pământului se auzeau tonuri, de cari se aud când lovești în plafonul unei pivnițe puternice. La 100 pași mai înainte o țeavă de fier aruncă neconținut vapori în aer; aici este aparatul pentru extragerea forței motorice, ce se produce în interiorul pământului.

Ca să ne dovedească conducătorul, că vulcanul nu e stâns, ci numai în neactivitate, a aprins un mănunchiu de paie și l'a pus de-asupra unei mici deschizături, ce eră la picioarele noastre. Într'o clipă mii de locuri au început să fumege în jurul nostru, până sus pe țărnișii craterului, semn de tot atâtea guri, pe cari respiră vulcanul.

Înaintând apoi suntem conduși spre un mic edificiu patruunghiular, lângă care vedem, că pe un teritor de vre-o 10 m² fierbe nisipul, care are o culoare roșietică; acesta este fosfor și sulfur.

De aici mergem înspre partea nord-vestică a craterului și suntem conduși într'o peșteră unde temperatura se urcă până la 28 - 30° C. Aceasta este o

Vulcanul „La Solfatara“ În apropierea acestui edificiu nisipul fierbe și are o temperatură mai înaltă de 100° C. Înspre coasta dealului respiră sute de guri ale vulcanului, dacă cineva aprinde în careva parte în crater vre-o deschizătură a vulcanului.

baie naturală de vapori de sulfur, care e foarte priincioasă pentru sanarea unor morhuri de piele.

Mulțumiți de frumusețile văzute și convingși de arderea din interiorul pământului, ne-am reîntors la Napoli, adaugând la cele văzute de până acum vulcanul „La Solfatara“ din Pozzuoli.

Dr. G. Pecurariu.

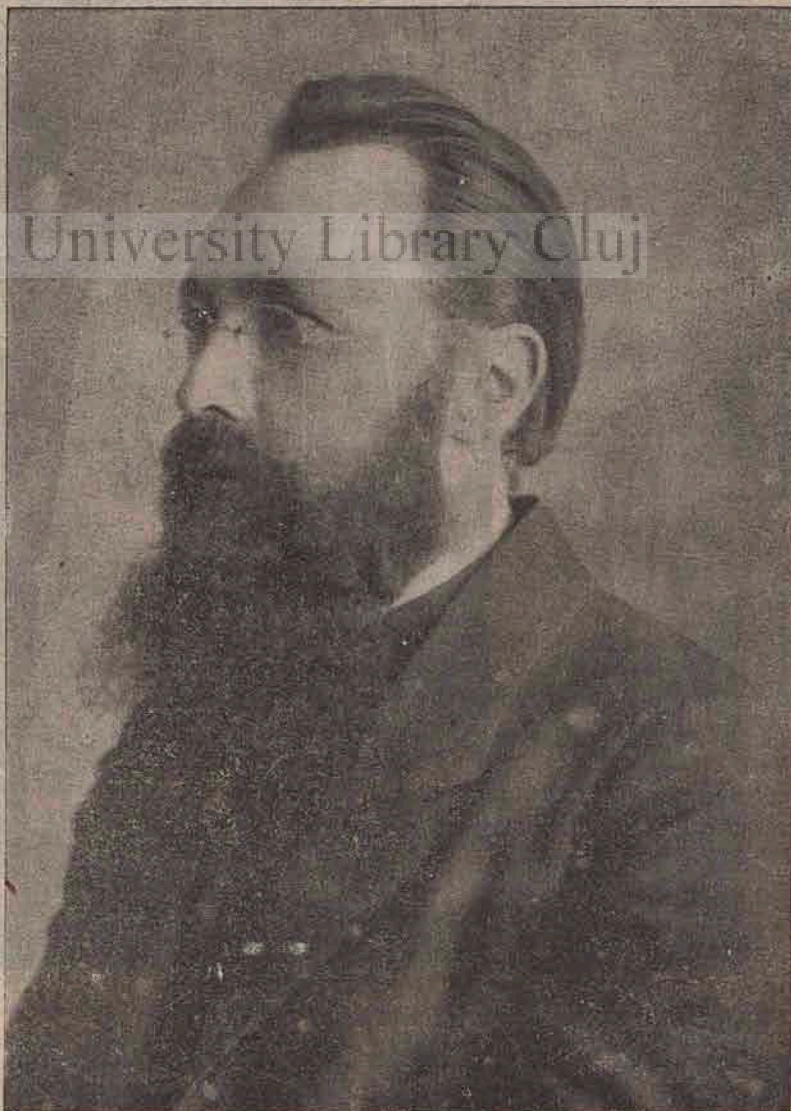
FIGURI PARLAMENTARE

Deputatul ION AGÂRBICEANU

Printre figurile parlamentare pe care le trimite Ardealul la București, una dintre cele mai distinse, este fără îndoială Domnul Ion Agârbiceanu, directorul ziarului „Patria“ din Cluj.

Scriitor dintre cei mai buni ai noștri, care reprezintă în scrisul său principii morale de o înaltă valoare etică, — Dl Ion Agârbiceanu este și în politică un integru, care apără cu toată tăria o convingere și de aceea cuvântul său este ascultat cu toată încrederea în partidul, al cărui program îl reprezintă.

Nu ne îndoim, că Dl Agârbiceanu întrând în parlament, v'a ști să fie apărător al tuturor cauzelor bune.

Marele scriitor Ion Agârbiceanu, directorul ziarului „Patria“, președinte al „Sindicatului ziaristilor români din Transilvania“, a fost deunăzi călduros sărbătorit de ziaristii Clujeni, din prilejul intrării sale în parlament, *prin luptă*. La această sărbătoare au luat parte toți ziaristii Clujeni, precum și reprezentanți ai ziarelor din București și Sibiu.

Aspectul viitoarelor războaie.

— Căi vor fi înlocuiți, cu siguranță. —

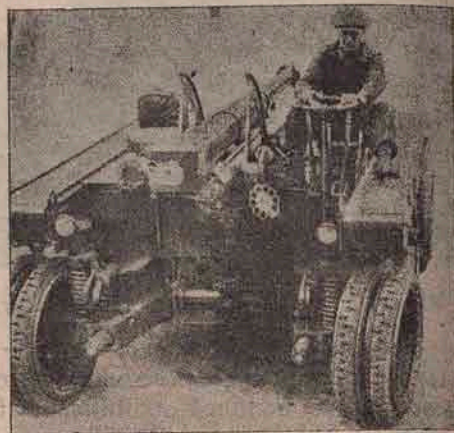
Uriașa dezvoltare, pe care o ia transportul cu automobilele-camioane și continuele perfecționări ale acestora, lasă să se întrevadă că încurând aceste vehicule vor putea alerga și străbate peste tot locul, nu numai pe șoselele potrivite și netede, după cum vedem c'o fac astăzi.

Această perfecționare a camioanelor-automobile pune la ordinea zilei și chestiunea întrebuirii cailor în serviciul armatei. Până acum știm cu toții, că fiecare armată se îngrijă

de cu vreme, ca să recruteze pentru caz de războiu, un uriaș stoc de cai pentru transportul tunurilor, a mitralierelor și a carelor de aprovizionare. Acești cai însă, de cele mai multe ori nu puteau împlini rolul lor greu, așa după cum o cerea aceasta conducerea modernă a unui războiu și nu puteau împlini acest rol, deoarece lipsa de hrană, de îngrijire și oboselile grozave, culcau la pământ nenrocitele animale și în lipsa lor rămâneau adesea în prada

dujmanului și tunurile și carele de aprovizionare.

Viitoarele războaie, de cari, după toată probabilitatea și pentru nenrocirea omului, vor mai fi încă, —

Tun american, montat pe camion. În locul cailor și a soldaților necesari la înhamare și la mână, un singur șofer conduce cu cea mai mare ușurință, tunul camion, la orice distanță. Este și acesta un aspect nou din viitorul războiu, din care caii vor lipsi cu desăvârșire, după toată probabilitatea.

O NUNTĂ REGALĂ: Principesa Mary, fiica Regelui Angliei, și-a sărbătorit deunăzi cununia cu Lordul Lascelles, ofițer superior în garda regală engleză. Sărbătoarea aceasta s'a desfășurat într'o solemnitate rară în Palatul Regal din Londra și a participat la ea peste 20.000 de persoane streine și engleze. Au fost de față dintre invitații streini Prințul Spaniei, fiul mai mare al Regelui Spaniei și Prințul Nicolae al României, apoi o mulțime de lorzi englezi, întreg guvernul și deputații. Cu acest prilej populația Londrei a ținut să-și manifesteze și ea toată dragostea și loialitatea față de Familia Regală și sute de mii de oameni au făcut ovații tinerei perechi la ducerea și reîntoarcerea lor dela biserică. În ilustrația noastră, între Regele și Regina Angliei, stă tânăra pereche fericită: Principesa Mary și soțul său Lordul Lascelles.

vor trebui să se poarte cu totul în alte condiții, decât cele de până acum. Este greu, fără îndoială, a face preziceri în această direcție, deoarece invențiunea creierului omenesc este nelimitată și grozav de surprinzătoare și fiecare problemă rezolvată odată, târește cu sine spre modificare și perfecționare zeci și zeci de alte probleme și de chestiuni. Perfecționarea telegrafiei și telefoniei fără fir, a fotografiei din depărtare, a aviației, vor juca importante și foarte surprinzătoare roluri în noua conducere a războaielor.

La rândul său nici chimia nu și-a spus ultimul cuvânt și Dzeu știe ce mijloace de distrugere și nimicire, ne va mai pune la dispoziție și ea într'o bună zi.

Ceea ce pare însă sigur de pe acum este, că în viitorul războiu tot felul de deplasări vor trebui să se execute cu cea mai mare iuteală posibilă. Trupe, armament, vor trebui transportate în câteva ore dela un loc la altul, la distanțe mari, cu cea mai mare rapiditate și cu ușurință. Această însărcinare nu va mai putea fi executată de cai, bine înțeles. Însuși aprovizionarea, trebuind să fie făcută dela o distanță mare de baza de operație, nu va mai putea fi făcută cu ajutorul cailor. Pentru toate aceste lucruri, cel mai indicat vehicul este camionul-automobil, care aleargă cu ușurință dela un loc la

altul și pare a fi anume creiat pentru a înlocui pe cuminții și blânzii cai.

De acest fapt se ține de pe acum socoteală în birourile tainice ale statelor majore și de aceea vedem, că în unele țări cu industrie dezvoltată, noul armament se pregătește, având în considerație toate cele spuse mai înainte.

Piesele de artilerie se montează dela început pe caroserie de auto-camion și tunurile vor fi duse de motor și nu de cai mai mult, pe cele drumuri.

Un astfel de tun american de 75, arată și ilustrația noastră din pagina dinainte. America a început cea dintâi să pună piesele de artilerie în funcție de motoare și încercarea ei a izbutit pe deplin. Intreg tunul ei de 75, cu camion și motor cu tot, cântărește numai 6 tone și $\frac{1}{2}$ și a făcut cu ușurință drumul dela Newyork la Washington în 17 ore.

Folosirea motoarelor în locul cailor în armată, are importanță nu numai din punct de vedere strategic, ci și economic, bine înțeles.

Motoarele atunci, când artileria nu se mișcă din loc, nu cer de mâncare, și nici îngrijire deosebită cum cer caii. Aceasta are mare importanță în bugetul armatei și apoi chiar înlocuirea unui cal nu se face așa de ușor și repede, ca înlocuirea unui motor. Uzinele din interiorul țării pot lucra în liniște și în cele mai bune condiții și în cursul războiului și pot fabrica în măsură nelimitată ori câte motoare. Nu se poate spune acelaș lucru și despre cai, că s'ar putea fabrica ori-cât de mulți, ori unde și ori-cât de repede.

Iată tot atâtea considerații, pentru cari s'a început chiar de pe acum înlocuirea cailor din serviciul armatei, cu motoarele. Ca mâne, într'un războiu viitor, organizat bine înțeles de țări și neamuri cu civilizația înaintată, nu vom mai vedea chinându-se ce-l puțin bieteale animale și murgul nostru mocănesc poate nu va mai purta nici el în spate cele mitraliere, cari îi rup azi șira spinării și-i umplu spatele de carne vie.

Înlocuirea cailor cu motoarele, pune apoi, bine înțeles, în discuție problema petrolului și a uleiurilor. Când atingem aceasta chestiune în treacăt, poate e de prisos să mai adaugem ce importanță poate avea din acest punct de vedere țara noastră, într'un viitor războiu.

— o □ o —

Vizita Nunțului Papal la Iași.

Cel dintâi reprezentant oficial al Papei, pe lângă Guvernul României, Mgr. Francisc Marmaggi, după instalarea sa a ținut să viziteze eparhiile și bisericile mai însemnate din țară. Printre ele fiind și Iașul, i s'a făcut distinculiu oaspe una din cele mai frumoase primiri, din partea tuturor autorităților militare și civile, precum și a publicului.

Au luat parte dl General Zadik, comandantul corpului IV Armată, dnii Generali Gherculescu, Tomoroveanu, Sava-Goiu, comandanții de regimente, dnii prefecți de județ și poliție; dl primar, Prințul Albert Ghica, ofițeri, trupe, școli, etc.

La catedrala episcopală catolică, s'a oficiat o slujbă liturgică, unde Excelența Sa cetește adresa și dă binecuvântarea papală, ținându-se mai multe cuvântări. — Apoi în sala de conferințe dela Institutul Notre Dame de Sion s'a servit un banchet dat de Mgr. Episcopul Cisar.

Cea mai fericită regină

din zilele noastre e desigur „Regina Reginelor“ din Paris. Căci republica Franceză dacă nu mai are regi mai are însă regine, după cum vedeți mai jos.

Spiritul francez e acela care combină mai admirabil fondul cel mai cuminte cu forma cea mai frumoasă, desfășurând idei mari și fapte mărețe într'un cadru de lumină și entuziasm. Franța a fost și va fi probabil și în viitor țara cea mai progresistă, tocmai deoarece a fost totdeauna stăpânită de cel mai puternic și luminos avânt inovator. Din

aceasta s'a născut și „Regina Reginelor“ din Paris, a cărei povestire o dăm mai jos. Ideea „eroului necunoscut“ a pornit de-asemena din Franța, ca și multe altele mai mici și mai mari.

În Paris în fiecare an în sezonul carnavalului, fiecare circumscripție a orașului își alege „regina“ sa, adică femeia cea mai frumoasă din circumscripție. Cele 20 regine se aleg în mod solemn de către public și autorități colaborând împreună, în cele 20 circumscripții. Poate candida orice fată tânără ori femeie, care lo-

cuește în acel arondisment. Dintre cele 20 regine se alege pe urmă una, cea mai frumoasă dintre toate, care e „regina reginelor“ pentru întregul an, până la carnavalul din anul viitor. Desigur (și spiritul pozitiv și *democratic* al francezilor parizieni nu putea să se manifesteze altfel), la alegeri nu se ține cont de nici o considerație de clasă, de avere ori de alte forme, ci ori-care ar fi femeia cea mai frumoasă, ea va fi aleasă (cu singura condiție de a fi de o moralitate nedubioasă).

Anul acesta tronul reginei reginelor a fost dat unei dactilografe,

Dșoara Germaine Buchet, regina reginelor din Paris, aleasă cu prilejul sărbătorilor de carnaval din anul acesta.

dșoara Germaine Buchet, regina arondismentului al 12-lea, a cărei fotografie o dăm aici. E interesant cum se face această alegere a reginei reginelor: odată ce publicul fiecărei circumscripții s'a pronunțat, alegând cele 20 regine, nu se mai consultă tot publicul pentru alegerea supremă, ci însăși aceste 20 regine sunt puse să-și aleagă pe regina lor. Se face pentru aceasta o solemnitate mare în palatul Trocadéro-ului la care iau parte autorități și comisia sărbătorilor care se țin mai târziu, la mi-carême (mieziparesimi). Iau loc în saia peste 5000 persoane. Se începe cu o reprezentație artistică patronată de cele 20 regine așezate fiecare pe un tron pe care

în locul coroanei e scris numărul arondismentului care a ales-o. Pe urmă are loc alegerea reginei reginelor. Fiecărei regine i se dă un carnet cu 20 foi numerotate cu numerele arondismentelor. Fiecare dintre ele va vota, punând într'o urnă foaia cu numărul arondismentului celei pe care o dorește ea să fie regina reginelor. Însă înainte de votare, se rupe afară din carnetul fiecăreie în parte foaia corăspunzătoare ei pentruca o regină să nu se poată vota pe ea însăși, ci să fie obligată să voteze pe una din celelalte 19.

Cea aleasă de regină a reginelor primește 20.000 franci ca „zestre“ și un bon de mobile în valoare de 10.000 franci, pentruca să se poată căsători bine și să fondeze o familie. Iar în ziua de mi-carême (mijlocul postului, mieziparesimi) care anul acesta e în 23 Martie, au loc serbări mari în tot Parisul. Se formează mai ales un cortegiu mare compus din zeci de care de gală, figuri alegorice, călăreți, măști, toți îmbrăcați în costume feerice, care străbate întreg Parisul iluminat și în sărbătoare. Toată lumea e pe bulevarde unde ploaia confetti și serpentine iar deasupra capetelor cerul e luminat de focuri de artificii. Muzici cântă în toate colțurile, iar în piețele mari, decorate și iluminate, se înjgheabă jocuri burghize care țin toată ziua și toată noaptea. Și steaua acelei zile de sărbătoare e regina reginelor, care trece pe străzi cu alaiul ei ca 'n povești, în vreme ce cu câteva zile mai înainte bătea încă cu degetele ei fine vre-o mașină de scris, ori vindea în vre-un mare magazin, întrebând curtenitor mușterii: „Et avec ça Madame?“ Insuș Președintele Republicii o primește în aceea zi în audiență, împreună cu celelalte „regine“ care-i sunt „domnișoare de onoare“.

Și-apoi acea domnie strălucită pierde, ca o floare de-o zi, însă ea nu duce cu sine toată fericirea reginei de-o clipă, deoarece pe aceasta o așteaptă de acum încolo o viață nouă, neprevăzută ori abia visată. Căci poporul francez a vrut ca și aici să împreuneze o zi de reconfortare și petrecere cu o faptă mărinimoasă care să-i servească totodată de ocazie acelei zile, necesară și ea din când în când.

Porturi și obiceiuri de-ale boerilor vechi.

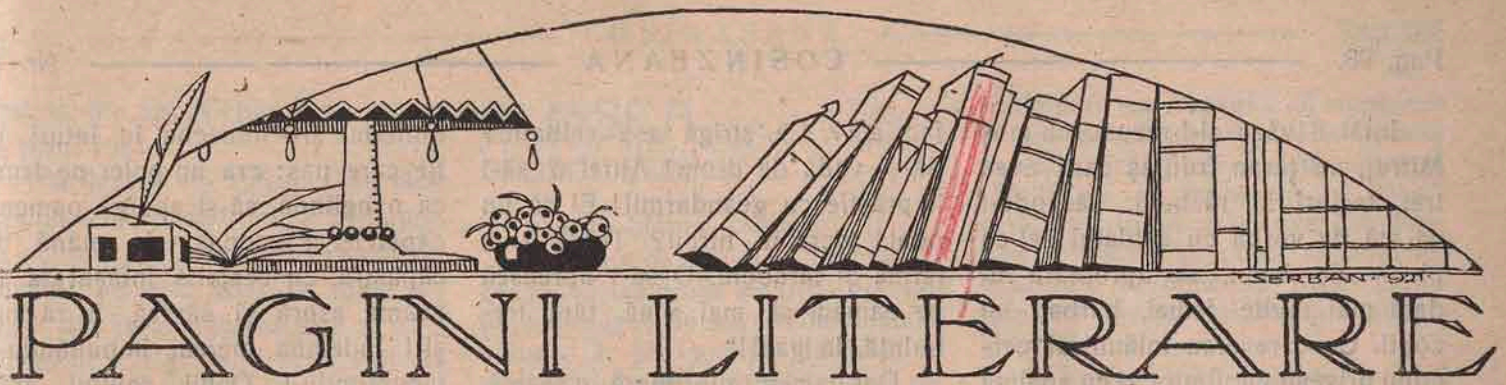
Ilustrația aceasta ne arată costumul unei boieroaice bucureștene la începutul veacului trecut. — Cine-l compară cu modernele costume ale damelor de azi, nu poate găsi multe puncte de asemănare între ce-a fost odată și ce este în zilele noastre.

Și cu toate acestea, desigur că aceste costume s'au părut pe vremuri, strămoșilor noștri tot atât de frumoase, pe cât ne par nouă cele de azi.

— Această ilustrație interesantă, precum și multe altele încă, pe care le vom aduce rând pe rând, — ne-a fost pusă la dispoziție de dl G. Sion din Târgu-Ocna, care are o splendidă colecție de stampe, relativ la istoria noastră, la costume, etc. Mulțumim și pe această cale dlui G. Sion, pentru amabilitatea sa.

Din colecția de stampe a dlui G. Sion. O întâlnire între un vechiu boier român, îmbrăcat în caftan lung și cu căciula tipică boierească din vremile trecute, și un reprezentant al unei țări europene. În vremece streinul își pleacă jubenul până la pământ, boierul ridică de pe capul său chel căciula uriașă în sus, în semn de respectuoasă salutare. În dosul boierului stă servitorul său rob, ținând în mâna stângă ciubucul boierului.

Piciorul de lemn.

ION AGÂRBICEANU

- 5 -

Andrei gemu încet, se retrase iarăși în colțul vagonului, și-și porunci să nu se mai gândească la nimic.

Dar ținuturile erau tot mai cunoscute! Iată lanurile de grâu din hotarul Răchitei, sat vecin cu al lui, grele, puternice cu spicul în floare. Iată eclegia popii din Răchita, în care, într'un an, a muncit și el „în parte“. Ce porumb negru și mustos are popa și anul acesta! Iată coasta Cornului și turmele de oi! Ce de oi, Dumnezeule! De unde vor fi adunat Răchitenii atâtea? Iată, jos în vale, cirezile de vite!

Andrei se ridică încet și-și scoase capul prin geam. Crezută că se înșală: nu știă în Răchita atâtea vite cornute. Dar nu se înșelă! Cunoschi, văzută deslușit și adăpătorile din vale. Ale Răchitenilor erau!

Andrei, cu tot desgustul și descuragiarea ce o simțea față de sine însuși, cu toată ura împotriva vieții, nu mai avea liniște în colțul lui de vagon. Neastâmpărul, furnicarea ce-i trecea prin întreg trupul, creștea cu cât se apropiă de satul lui. Locurile cunoscute, tot mai cunoscute, îi legau privirile lui auzătoare, se uită la ele neclintit, cercetător, și de-odată răsuflarea i se opri: zărise în depărtări ogorul lui din Cănepiști, și în ogor se zăreau două vite albe, și un băiețuș răzimat de bătă în urma lor... O duioșie caldă îi umplu sufletul și el își simți ochii umezi. Nu-și luă ochii dela cele două vite albe și dela băiat, până ce ele dispărură în urma trenului. „Va fi lonică cu boii!“ își zise el încet, abea șoptit.

Și de-odată Andrei își aruncă o privire grea, desnădăjduită asupra piciorului de lemn. Cum se întorcea el acasă! Își uită toate gândurile de mai înainte și își simți numai cumplita lui nenorocire! Ce n'ar da el acum să se întoarcă întreg, nevătămat! Și privi ca la un neîmpăcat dușman la lemnul prins în arcuri de nichel și în șurube, care-i întregea piciorul lui stâng.

Trenul șueră și el văzută că se apropie de gara dela ei din sat. O tuse cu răsunete adânci îl cuprinse în vreme ce-și adună bagajele. Doi soldați îi ajutară să și le coboare. Dacă n'ar fi nici un om la gară! Dar abia își aruncă ochii prin geam, și, desnădăjduit, văzută că sunt oameni destui, femei, copii. Abea acum își aduse aminte că azi era Duminecă. „Da, își zise Andrei, Dumineca totdeauna ies mulți când vin trenurile“.

Coborî în silă scările și se opri lângă bagajul ce i-l puseră lângă șine cei doi tovarăși. Le mulțumi și rămase cu ochii în pământ.

— Ești din satul ăsta, ori mergi mai departe? îl întrebă unul din soldați.

— Da, sunt de-aici! răspunse Andrei cu silă, fără să-și ridice privirile din pământ.

— Atunci ți-e ușor, satul e numai la o zvârlitură de băț. Rămâi cu bine!

— Cu bine! răspunse Andrei și se uită cu părere de rău în urma străinului. Ce bine eră să nu se fi întors! Atingând mai întâi pământul satului său, Andrei își simți adânc nenorocirea! Niciodată nu s'a gândit că-i va fi așa de greu să calce cu piciorul lui de lemn pământul natal, să intre așa între oa-

menii din satul lui! Îi eră rușine ca și când ar fi făcut ceva grozav de rușinos! Îi eră teamă și tremură încet ca și când ar fi fost un criminal! Îi eră mai ales greu de sine însuși, atât de greu încât ar fi voit să se deschidă pământul și să-l înghită, până când încă nu-l va fi luat nime în seamă!

Ca într'o fulgerare își aduse aminte de ceea ce a fost el în satul acesta: bărbat voinic, bărbat frumos, care nu și-a plecat capul înaintea nimănui. Om cu carte, fruntaș între fruntașii satului, care nu odată s'a pus în poară cu notarul, cu jandarmii! Om cinstit de toată lumea pentru sufletul lui drept și voința dâră, om căruia îi dai binețe cu plăcere și bucurie, și pe care când îl vezi îți crește sufletul, deși nu ți-e rudenie, dar e o fală a satului.

Și acum stă înțepenit în piciorul lui de lemn, și nici nu cutează să-și ridice ochii! Iar aceștia care cască gura la tren sunt tot aceiași pe care i-a lăsat acasă acum doi ani. Nici unul dintre ei n'are un picior de lemn. Șt femeile rād, și copiii se hârjonesc, ca și când nimic nu s'ar fi schimbat în lume.

Andrei, întunecat, oftă din adânc și răzimându-se în băț, încercă să-și ridice bagajele.

IV.

Trenul șueră prelung, se urni greoiu, câți-va soldați care se dăseră jos, alergau să-l prindă, alții mai stăteau încă la povești. Și câte-va secunde, țișniră și de ici, și de colo din mulțime și fugind, se avântau pe scările vagoanelor. Înaintea gării lumea se învâlmăși; în jurul lui Andrei se făcuse o roată mare de capete.

Întâi îl văzu și-l recunoscă moș Mitruț, un țăran fruntaș care avea trei feciori în războiu; văzându-l că stă de vorbă cu soldatul cel cu picior de lemn, se apropiară îndată mai multe femei, bărbați și copii. Cu care erau înăuntrul cercului priveau cu uimire și cu spaimă la omul bărbos, îmbătrânit și palid, care nu cuteza să li se uite în ochi. Câțiva bărbați îi puneau întrebări scurte, păreau mânioși. Câteva femei plângeau potolită.

Cercul se făcea tot mai gros în jurul lui Andrei. Aceia care erau mai departe înălțau capetele, își lungeau grumazii, se ridicau în vârful degetelor. Nu-l puteau vedea pe soldat. Se întrebau:

— Cine să fie?

— E dela noi?

— Ce are?

— Îi lipsește un picior.

— Doamne-Dumnezeule!

— Cine spui? Andrei? Care Andrei?

— Andrei Muntean!

— Bărbatul Stanei?

— Da! Spun că-i el!

Și băețași, femei, moșnegi se îmbulzeau mereu, îngroșând roata din jurul lui Andrei. Întrebările și răspunsurile treceau din gură în gură, și grumazii se întindeau peste umerii celor dinainte.

Și iarăși se împleteau întrebările și răspunsurile.

— Spun că piciorul stâng.

— Piciorul stâng! Intreg?

— Dela genunchi în jos.

— Ce nenorocire!

O femeie de vârstă mijlocie se trase din mulțime, se izbi în țărană și începu să plângă cu hohot. Îl văzuse pe Andrei, și ea avea un băiat dus în războiu și care, ca și Andrei, nu mai dăduse semne de viață de-un an întreg.

Femea plânga, se bocea ca după un mort. Își aruncă năframa din cap și-și împlântă mâinile în păr. Tipa și gemea. Bărbați, femei, începură să se adune în jurul ei.

Șeful Gării eși țifnos, ca un cocoș întăratat, din birou și începu să-i ocăre pe oameni: „Ce larmă

fac aci? Ce strigă așa selbatic? Să-și vadă de drum! Altfel o să-i împrăștie cu geandarmii! El să nu poată lucra în birou? Toată ziua larmă și țărbol. O să-i oprească pe oameni să mai vină, fără trebuință, la gară!”

Dar oamenii nu-l luară în seamă, ridicară pe femea ce se zbătea în țărană, două bătrâne o luară de subsuori și porniră cu ea. Se desfăcu și cereul din jurul lui Andrei, doi băețași îi luară bagajul, și cu lungul convoiu după el, Andrei porni spre sat.

Încet-încet, sufletul lui se mai îmbună. Mila, compătımirea cu care-l întâmpinără, cu care-i vorbiră cu toții; dujmănia aceea pe care o simți în inimile oamenilor față de dujmanul cumplit și nevăzut de-aici, care eră războiul, și care li-e trimise pe Andrei în așa neputință, muiă sufletul invalidului. Îi părea că trecuse peste un munte grozav de înalt și pe care la coborârea lui din tren, nu credea că-l va putea trece vr'odată. Muntele se înălțase prăpăstios drept înaintea lui, îndată ce puse piciorul pe pământul satului.

Se ștergea de nădușală cu batista lui mare, smolită și arunca încă priviri fricoase celor din jurul său. Îi făcū bine mila cu care-l întâmpinaseră, dar acest alai în jurul său îl neliniștea, îl mătneea adânc, îl făcea să meargă cu capul în piept, ca și când gâtul în ceafă i-ar fi frânt.

Îl se îmbună sufletul când nu putu descoperi nici un zimbet de batjocură, nici o părere de bine, nici un suris răutăcios, dar mulțimea aceasta care-l încunjura, în care se îneca, îi aducea aminte o priveliște văzută demult, în copilăria sa. Nu-și aducea aminte să se mai fi gândit, de-atunci, la tabloul ce i se lămurea acum până în cele mai mici amănunte...

Precupaș cel sărac venea din pădure c'o sanie de lemne. Calul slab, deșelat, numai noduri și oase, calul de care rādeau toți copiii din sat, pășea pipăit din picioarele lui

umflate, și-i lunecau în laturi la fie care pas: era un polei pe drum ca o oglindă, să-și spargă oamenii capetele. Precupaș, c'o mână de căpăstru, cu cealaltă înfășurată în coama aspră și săracă, îl răzima și-l îndemna mereu, îmbunându-l, încurajându-l. Ochii calului erau tulburi de spaimă. Suffla greu pe nări, și-și întorcea mereu capul ca după ajutor, spre stăpân. De cum intra în sat drumul începea să urce, la început mai domol, apoi din ce în ce mai iute. Când ajunse la urcuș calul se opri, trupul lui bătrân începu să tremure. Precupaș își scoase căciula roasă, abea câteva petece de păr pe ea, și desubt căciulă, din părul bătrânului, năvăli o negură de aburi.

El își legă calul să răsufle, îl smânci de câteva ori de urechi, îl netezi pe deșelatură, și apoi, făcându-și o cruce largă, își îndemnă din nou calul.

O droaie de copii se grămădia în jurul saniei, după ce se ținură de ea de când intrase Precupaș în sat.

Pân'aici chiuiră, strigară la cal, sărind ca niște drăcușori, în jurul saniei, fără să fie luați în seamă de cal sau de stăpânul său. Erau obicinuiți cu trăpăbușii ăștia în jurul lor. Dar' acum Precupaș le făcu semn cu mâna, să se ferească din cale. Tăcuți, copiii se deteră'n lă-lături. Calul se opinti și căzu în genunchi pe picioarele dinainte. Până să se ridice, era să și le desbina. Copiii amuțiră de tot și priveau cu spaimă orice mișcare a calului. După câțiva pași acesta poticni, picioarele-i fugiră într-o parte, și el se prăbuși pe coaste. Precupaș sări, îl deshămă, și după zvârcoliri îndelungate calul reuși să se ridice în picioare. Tremura din tot trupul, și aburi grei se ridicau din el. Precupaș îl inhămă din nou, puse umărul la sanie, și începū să împingă. Într'o clipă sania fu bătucită pe de laturi cu copii, care ajutau și ei. Dar lunecau și nu puteau fi de nici un ajutor. Calul, fără să fi urnit sania din loc, se

prăbuși din nou. Copiii dădură fuga în jurul lui.

Bătrânul se apropie, desfăcând streangurile și se opintea să-i ajute să se scoale. Dar calul rămase nemîșcat: se uită trist la roata de copii din jurul său, se uita cu ochi omeneschi. Ca și când ar fi voit să le spună: plecați, nu vă mai uitați la chinul meu. Mi-e prea greu așa. Gândul calului îl spuse bătrânul. Dar cum droaia de copii nu se mișcă, ci rămase mută și împetrită, Precupaș se mânie cumplit pe ei, — întâia oară în viața lui, luă o prăgină din sanie și începî să-l alunge.

Copiii se risipiră numai decît, ca potârnichele. — Va urmă. —

— o □ o —

Pămînt.

*Ce strîns mă ții legat de tine,
Oprindu-mi ori și ce avînt!
Aș vrea să zbor, aș vrea să cânt,
Dar strîns mă ți-i legat de tine,
Pămînt, nesimțitor pămînt!..*

*Mai sus de nori se 'nnalță gându-mi
Și 'n zarea cerului senin
El e corola unui crin...
Dar cad sub baterea de vînt
Petale albe pe pămînt.*

*Mi-e rădăcina 'nfiptă 'n tine,
Mă bate vremea și mă plouă,
Mi-s frînte brațele — amîndouă,
Intregul trup par'că mi-e frînt, —
Și 'ncet se pleacă spre pămînt...*

*Ca mâine, orice năzuință,
Și orice vis, orice avînt,
Ce-a fost mai bun, ce-a fost mai sfînt,
Sub valul vremei trecătoare
Se vor preface în pămînt...
Pămînt, nesimțitor pămînt...*

VASILE AL. GEORGE.

PLOSCA

GEORGE ȘERBAN

Eră de Sfîntu Dumitru.

Satul de pe marginea Oltului zăcea în liniștea aceea amorfă, pe care ultimele săgeți de soare o dau toamna naturii. De jur împrejur dealurile se umbreau de para asfințitului și tăcuți și gârboviți încercuiau satul din trei părți, ca și cum ar voi să-l strângă 'n brațe. În fața lor Oltul curgea sburdalnic, plescăind pe alocurea lin și ușor, ca un sărut ce-l dădea în fugă ramurilor de salcie ce se aplecau desfrunzite spre el. Pe undele lui neastâmpărate soarele își trimetea ultimile-i licăriri, împrăștiind pe apă mii și mii de steluțe în toate culorile curcubeului.

Printre casele din sat, eră una mai la margine, mititică, scundă și cu stuful vâlvoi și putrezit: eră casa văduvei lui Pușcașu. Sărăcicioasă cum eră, părea că e pustie și nelocuită de suflet de om; doar niște galițe, ce răcăiau prin curtea inverzită de burueni, îi mai dădeau un ștrop de viață.

Două femei locuiau coliba aceea singuratică: o văduvă adusă de greutatea anilor și o fată tânără, copila ei. Amîndouă trăiau în sărăcie mare. Bătrîna de un timp încoace zăcea obosită de viață și Rozinca cu tot farmecul ei de fată de nouăsprezece ani și cu toți ochii ei căprui, de care ar fi tresărit orice flăcău, ce ar fi trecut pe lângă dînsa, trăia uitată de lume, îngrijind pe maică-sa bolnavă. — Adecă uitată de tot nu eră, căci în fiecare Sămbătă seara un flăcău din sat venia s'o vază, dar numai unul singur; și pentru Rozinca, afară de el și maică-sa lumea toată păriă făcută numai ca să-i cumpere ploscile, pe care ea le zugrăvea cu mînuța ei gingașă și cu cari își susținea traiul ei și al maicăi suferinde.

De o vreme însă ploșcile zăceau cu zilele, prăfuite și uitate în odăița cu podeaua de lut; eră boală în casă și nu eră nimeni cine să le ducă în târg. Azi sunt tocmai trei săptămîni, decînd Rozinca n'a mai putut să se miște de lângă căpătăiul maicăi și pe zi ce trecea, arginții din pungă se împutinau unul câte unul, iar desnădejdea plutea de-asupra casei cu stuful putrezit, pîndind zi cu zi bănișorii, ce se duceau mereu.

Totuș Rozinca nu eră așa de tristă în ziua aceea. Sub iia ei brodată cu floricele, inima i-o luă în

răstimpuri mai repezior și dupăcum se uită prin ferestruica căt o palmă, se vedeă, că după desişul uscat și sbârilit, ce se înghesuia pe lângă casă, ea aşteptă pe cineva. Eră doar ziua lui Mitru și putea să jure, că din clipă în clipă va răsări după tufe, cu mersul lui legănat și pe 'ndelete.

Și Rozinca aveă dreptate. Incolo, mai spre seară, cînd focu 'n vatră împrăștiă pocnind valuri de lumină, prin odăița scundă, în prag apărî un flăcău ca de vr'o douăzeci și cinci de ani, mîndru la chip, cu umeri lați și cu cușma dată pe-o ureche, cu o înfățișare voinicească, dar și blîndă, de l-ai fi văzut cum se uită surizînd spre colțul unde Rozinca ședeă în lumina licărindă a focului.

Peste o clipă ședeau unul lângă altul, mîna 'n mîna, tăcuți și duși pe gânduri. Bătrîna pe laiță dormea răsufliînd greoi; focu 'n vatră pocnea lin, svîrlind pe pereți frînturi de umbre, ce se sbăteau ca aripile unui fluture de noapte uriaș.

Nu schimbau mai nici o vorbă; numai inimile își rosteau minunății în limba lor tăcută și amîndoi se ascultau cu gîndul. Cînd Rozinca vroia să se scoale de lângă el, Mitru o apucă încetișor de amîndouă mînilor aruncîndu-i o privire plină de întrebări. Dar Rozinca se întoarse în curînd și de sub catrință scoase o ploscă din cele mai frumoase, pe care le lucruse cîndva și i-o dete:

— Ține Mitrule, să-ți fie de ziua ta!

* * *

În dimineața următoare, Mitru își opri boii în fața căscioarei, ca să ia plescile Rozincăi să le vînză în târg. Înainte de a plecă, o mai strînsă încă odată la piept ș'apoi se așeză în căruța pe care boii o duceau alene prin păcla rece a toamnei. Plosca pe care i-o dăduse ea alaltăseară, zăcea acolo în pae lângă el și cu cîntă patimă se uită la ea, părea că este fericit, atît de fericit, ca și cum ar ședeă lângă însăși Rozinca lui.

Cînd ajunse în oraș, târgul eră în toiu. Printre gherete șubrede de scînduri și printre căruțe țărănești, pe lângă care vitele rumegau liniștite, o mare de lume împestrită se mișcă ca într'un furnicar. Un sgomot nedeslușit de țipete de om și de animale plutea în vîsduhul în care un fum întepător și acru se îmbină cu negura toamnei.

Mitru își opri boii într'un colț de piață, îi dejugă și în fața carului, pe

un strai albastru închis, așeză rând pe rând ploscile Rozincăi, ce stăteau acolo mai frumos, decât în orice vitrină înfiripată de mână măiastră. El însuși se așeză lângă ele, își puse plosca lui, ca pe un copil cuminte, în față, ca să-i fie mai aproape și o privi ca pe o comoară așteptându-și mușterii.

Și lumea se adună și cumpără cu lăcomie. Ploscile se imputinau una câte una și cu cât ele dispăreau de pe laița albastră, cu atât plosca lui Mitru se făcea tot mai frumoasă, tot mai minunată, cu floricelele, cu frunzele, cu ramurile ei, în care Rozinca și-a zugrăvit par'că sufletele ei curat și gingaș. Și credeți, că plosca lui n'avea mușterii? Erau câți poștești! Dar aia eră plosca lui, plosca pe care i-a dat-o Rozinca și să i se fi adunat toți banii din târg și tot n'ar fi dat-o nimănui pe lumea aceasta!

Când pe laița mai rămăseseră numai vr'o trei-patru plosci, Mitru se pomeni în față-i cu un ofițer svelt și cu o femeie tânără, ascunsă în blănuri de culoarea roibului. Abia avu timp să-și arunce privirea spre valurile de scânteii, ce se desprindeau de pe nasturi și galoane, când mâna subțirică și strânsă într'o piele albă de căprioară a femeii, se întinse spre plosca lui Mitru. O voce ca de copil răsună de sub blănuri:

— Ah, Bébé: uite, comme c'est gentil!

Și Bébé, ca băgat între scânduri, se plecă țepăn și-i ridică, fără nici o vorbă plosca.

— Cucoane, aia nu-i de vânzare! — se grăbi să-i spue el, dar ofițerul, ce stătea cu spațele spre Mitru nici nu clipise la vorbele lui.

Și cât timp ei învăteau plosca pe toate fețele, și cât timp cucoana se miră tot mai gureșe, pe Mitru îl apăsă ceva nedeslușit la inimă. Un neastâmpăr îi coprinse toată firea și văzându-și plosca în mâini străine, nu-l lăsă inima să șază mai departe: se sculă, se apropie de ofițer și-i mai spuse înc'odată:

— Cucoane, aia nu-i de vânzare!

Dar conia nu știu ce-i șopti ofițerului la ureche, căci uitându-se la Mitru peste umeri, îi răspunse plictisit:

— Las' băete, că-ți dau golo-gani, nu glumă!

Par'că de asta îi ardea acū lui Mitru, să-și vânză el plosca! Mai bine ar fi dat căruța și boii și tot, tot ce aveă la sine, numai plosca

să o aibă, plosca pe care i-a dat-o Rozinca!... Ce are boeru cu ea, ce se tot uită la ea, când el i-a spus, că nu e de vânzare? Acasă aveau doar atâtea de aur și de argint, ce le trebuia lor plosca aia de lemn, singura lui podoabă, singurul ei dar, pe care i-l-a făcut cândva?

Nu-l mai țineau răbdările. Vroia s'o aibă acum, îndată, s'o privească, s'o strângă la piept, ca pe Rozinca lui în seara aceea, când i-a dat-o cu mânuțele ei albe.

Se apropie de ofițer și căută să apuce plosca, dar acesta se dădu în lături și se răsti:

— Stai golane! Ți-e teamă, că ți-o fur?...

Mitru amuți. — Nu știa ce să facă. — Va să zică plosca se ducea? Se ducea să fie pusă undeva între oglinzi și mătăsuri, — iar pe el, pe el să-l lase cu mâinile goale!... Și deodată își aminti vocea blândă a Rozinței: „Ține Mitrule, să-ți fie de ziua ta!“ Și mai cearcă înc'odată după ploscă, dar primi un ghiont în piept și o vorbă urită, pe care n'o mai auzi de pe întregul. Drept răspuns, o hârtie albăstrue flutură, aruncată din mâna ofițerului la picioarele lui Mitru.

Își dădu căciula pe ceafă, închise o clipă ochii și văzu odăița scundă, focu'n vatră, Rozinca lângă el: „Ține Mitrule, să-ți fie de ziua ta!...“

Sângele îi svâcnea în tâmple: înaintea ochilor i se făcu ceață și din toată lumea ce se adunase împrejur nu vedeă decât o ploscă și o mână osoasă cu un inel, pe care un ochiu sclipea ca un diavol.

Mitru își perdū firea. Strânse din pumni și ca o vijelie se repezi spre ofițer... și isbi!...

Plosca căzū pe jos, dar Mitru nu mai avu timp să și-o ridice, căci fu apucat din toate părțile.

* * *

Cu zile în urmă, Mitru se află cu căciula în mână într'o sală mare, în fața unor oameni cu înfățișeri serioase și îmbrăcați în halaturi negre de păreau niște cioclii. Pe masa cea mai ridicată dintre acelea, care se întindeau acolo în șir, ca niște lăzi boite, stătea o cruce, ca la biserică. După o rampă din mijlocul sălii, ședeă lume multă, bărbați și femei, ce-l priveau cu ochii mari ca la o comedie pe Mitru, care stătea acolo numai cu trupul, căci cu sufletul eră dus departe, peste dealuri și văi într'o căsuță scundă și cu stuful putrezit...

Oamenii în halaturi negre începură să vorbească. Mai întâi unul, apoi altul și iar altul, mișcându-și brațele prin aer. Mitru nu prăa înțelegea din toate acestea nimica; văzu numai că într'o clipă se făcu tăcere și omul de după cruce se sculă și ceti ceva cu glas tare. Auzi numai câte-o vorbă răslătită: „Crimă... lovitură... moarte...“ — apoi un nume de locotenent și la sfârșit încă ceva, ce răsună pustiu, grozav, ca țărâna ce se prăvălește pe sicriu: „Muncă silnică!...“

* * *

Și-l duseră.

Când poarta mare a închisorii se trânti după el, Mitru simți că începe moartea vie. Moartea, căci ce mai este omul fără darul cel mai scump al firii, fără libertate? Un vultur fără aripi; o scântee fără viață!

În hainele cenușii, cu ciocanele în mână, se coboră zilnic în inima pământului și într'un colț singuratic de ocnă, despică lovitură cu lovitură stâncile albe cu brațele lui de fer. Muncea din greu. Trăia numai ca să muncească și muncea numai ca să trăiască crud, cât mai crud, în blestemul ce zăcea de-asupra lui ca stâncile de sare ale ocnei.

Dar când ai o moară și nu mai e nimic de macinat, la ce bun să se mai învârtească roata? Nu oprești mai bine moara?

Și când Mitru obosit de moarte se așeză pe o stâncă, își privea munca cu ochi șterși, în jurul cărora se așeză două cearcăne mari și negre. Uneltele-i zăceau la picioare. Ciocanul aveă un bot turtit, celalalt mai lung și ascuțit. O lovitură cu el în tâmple și totul s'ar fi sfârșit: ar fi iarăși liber: — Atât i-a mai rămas: viața. Da, îi eră lăsată drept chin, drept suferință; dar viața, viața asta eră a lui, a lui singură și puteă să facă cu ea orice ar fi voit: eră stăpân. — Și ca scos din minți se repezi la ciocan... Dar Rozinca?... Satul lui... Oltul... căsuța scundă cu stuful putrezit?...

Și zilele următoare se întâmplă o schimbare în inima lui Mitru. Lucră mai voios, varbea mai mult și de ai fi știut ce anume cocea în mintea lui desigur, că nu te-ai fi mirat deloc. — În timpul nopților lungi de iarnă, când ceialalți prohodii ai vieții dormeau în jurul său, Mitru stătea deștept. Sufletu-i rodea un gând, gura îi șoptea mereu acelaș cuvânt: fuga! Fuga din ocnă! Și tot cugetând și frământându-se, somnul

Sonet.

Stau drepti în lună plopii din ogradă,
Orașu-i mort. Ard stelele cu pară.
Se-aprinde 'n colț o vâjăire rară
Lăsând pustiu și noapte iar pe stradă.

Eu singur cu frumoasa mea povară,
Cu ochii dați imaginilor pradă,
Pierdut în dulcea ritmurilor sfadă
Tot mai veghez... și cât va fi de-aseară!

Tresar... pe-o clipă 'n clinchet de căpestre
Mi s'a părut c'aud bătăi la scară
Și-un vuet ca un murmur de orhestre...

Dar nimeni nu-i: bătrânii merg la geamuri
Fac planuri pentru dalba primăvară
Clătind pe vânt înmugurite ramuri!...

T. MURĂȘANU.

Domnița...

Stă Domnița sprâncenată
La fereastra dinspre drum
Și din bucla-i resfirate
Iese-o undă de parfum...

Iar din cadru ce-o cuprinde
Între florile din glastră,
Ochii-i pleacă să colinde
Pân' la zarea cea albastră...

Și oftează greu, Domnița,
Gându'n drum să nu-i rămăe,
Apucând încet cosița
Visătoare și-o mângăe...

Și așteaptă, și privește
Calea zărilor — pustie —
Pe când luna 'nvăluște
Valea 'n pulbere-aurie...

CONST. CRIȘAN

începea să-l amortească cu încetul și aripile visului îl scoborau în căsuța scundă, ca 'n seara aceea, cu focul aprins în vatră. Și Rozinca îl întâmpină în prag; eră slabă și galbenă sărăcuța și-l întrebă tristă, că unde a fost atâta vreme?... Și se așezară iar lângă vatră ca atunci, tăcuți, mână 'n mână; dar ploșca nu mai eră nicăiri; — și în locul celorlalte ploșci, erau cruci, multe, ca acelea de pe masa judecătorului...

* * *

Ziua următoare se făcù așa cum o dorise Mitru. Crivățul vâjăia printre zidurile închisorii și un cer plumburiu împrăstia cu furie zăpada, ce năpădi cu încetul lăcașul de ispășire și groază.

Și inima lui Mitru i-se răsfrângea pe față. Toți care l-ar fi privit în ziua aceea, ar fi putut să vadă, că în sinea lui s'a petrecut ceva. Nu mai eră Mitru acela, care cu două trei lovituri mișcă stâncile din loc, nu mai eră Mitru, care din zori până'n amurg muncea întruna cu fața nemiscată. În răstimpuri se oprea, își ștergea sudoarea de pe frunte ținându-și privirea în stâncile de sare, pe care se întindeau fășii lungi, ca trase de mână de om. Din când în când un svon de zâmbet îi răsfața ochii; în fața lor pluteau icoane de departe, imagini șterse, dar care se intrupau cu cât se apropiă clipa, în

care Mitru avea să-și recâștige libertatea.

Clopotul de seară răsună sub bolta ascuțită a ocnei și ca o turmă de oi blânde, osândiții se adunau spre aceeași eșire. Când ajunseră sus, pe pământ, întunericul coprinse totul d'împrejur. Viscolul huiă ca un blestem.

Ca să ajungi dela gura ocnei la închisoare, trebuia să treci prin curtea împrăstiată cu ziduri mari de piatră. Drumul eră scurt și trei-patru milițieni erau îndeajuns ca să păzească urgisiții, ce eșeau de sub pământ.

În seara aceea ocașii treceau tăcuți și înghesuți prin bătaia crivățului. În lumina fumurie a două-trei felinare se mișcau pâcuri, pâcuri dintre ei și gârboviți și îndeșați în sdrențele lor cenușii, păreau norodul înviat al vre-unui cimitir, pe care viscolul i-a alungat din cripte și sicrii.

Mitru pășea la urmă de tot. În spatele lui un singur paznic bătrân îl urmă băgat în șubă, de nu se mai vedeă nimic dintr'însul. Mitru mergea tot mai încet, tot mai greu. Bătrânul îl zorea și ca răspuns, el se opri pe loc. Când ceata se despărți de-abinele de ei, Mitru căzu de-odată la pământ. Milițianul stătea tăcut lângă el; nu e pentru întâia dată, că vede el așa ceva: munca

în ocnă e grea, ziua lungă și omul cu puteri mărginite, așa cum dă Dumnezeu...

Scoală mă neică! și-l împinse binișor cu piciorul.

Dar Mitru știă ce face. De acum au mai rămas numai ei doi singuri în curte; împrejur eră întunec, peste ziduri libertatea, în fața lui un bătrân, zăpada asta, care amortește orice sgomot... Și se sculă încet, încet, cu un oftat înăbușit. Când fu iarăș în picioare, ca un fulger apucă arma milițianului și o svârli departe în zăpadă. Eră rândul bătrânului... Ce să facă cu el? — Dacă ar fi strigat?... Și săracul moș înțelese, că totul ar fi de geaba; mic și gârbovit stătea mut în fața lui, ca în fața unui stejar. Lui Mitru i se făcù milă; nu știă ce să facă... Împrejurul lui văduhul eră negru, odată peste ziduri, nimeni nu l-ar fi putut prinde; și se repezi într'o goană nebună spre zidul din apropiere. Într'un colț știă, că sunt niște bârne, se aruncă într'acolo, propti una din ele de zid și ca un șarpe se ridică pe creasta zidului.

În urmă-i se făcù sgomot. Prin viforita iernii răsuna strigăte înăbușite, și Mitru zări prin curte două-trei lumini, ce se mișcau, ca niște licurici apropiindu-se în grabă de zidul pe care stătea el.

Zidul eră înalt, dar Mitru nu mai știă de nimic; de pe creasta pe care stătea pitit se prăvăli în troianul de

jos și plin de zăpadă se ridică în picioare și căută să se repeadă în noaptea neagră, care ascunde în sine libertatea. Dar nu făcū trei pași și cu un gemet surd căzū iar la pământ. Incercă iarăși și iarăși, dar glezna sclintită a piciorului îl trăgea ca o piatră de moară la pământ.

Zăcea acolo frânt și neputincios. Acum putea să fugă, nu mai erau nici ziduri, nici gratii de fer. Zarea eră fără margini, satul lui acolo, peste dealuri. Ar fi fugit ziua și noaptea și sleit de oboseală s'ar fi dus drept la Rozinca, s'ar fi trântit în fața vetrii cu focul aprins, și Rozinca l-ar fi îngrijit, l-ar fi hrănit, i-ar fi dat să bea din ploscă... da, din ploscă!.. Rozinca! — Rozinca lui!..

Și pe creasta zidului, ce eră numai la trei pași, apărură felinare. Mitru ca un leu făcū încă o ultimă opintire și cu chiu și vai se mișcă târâși cu genunchii pe zăpadă. În urmă-i răsunară strigăte; Mitru se târi tot înainte, tot înainte...

Grivățul vâjâia cu urgie, strigătele în urma-i se făceau tot mai slabe, luminile tot mai mici și când totul părea că s'a sfârșit... pe ziduri răsunară detunături, două... trei... patru... Și Mitru tresări de vre-o câteva ori, se prăbuși cu peptul în zăpadă și rămase țeapăn, mâinile-i înfipite în troian se încleștau încet, încet, — pe gât se prelingea un șuvoi de sânge cald, din care viața aburea perzându-se printre fulgi...

* * *

În seara zilei următoare poarta închisorii se deschise largă. Dintre ziduri eșea un car cu boi, ce ducea o ladă lungă mângălită cu o cruce; după el un preot, un om cu o sapă pe umăr și încă unul cu o șubă mare de părea o stafie.

Poarta se închise din nou.

Mitru eră liber!..

Dorina.

*Piept și mâni ca de zăpadă,
Ochi, luceseri ca 'n poveste.
Si ce bine toate-i șade
Când zâmbește.*

*Piciorușe mititele,
Obraji rumeni, fruntea lată;
Par'c'ar vrea mereu să fie
Sărutată.*

*Când la horă ea se duce,
La joc toți o iau îndată.
Nu-i ca dânsa mai plăcută
Altă fată.*

*Iar când seara cad'e'n vale,
Spre fântână pe la cină,
Vin flăcăi să vadă-o fată
Gospodină.*

*Cum n'aș merge și — eu pe-acolo
Dacă-mi place, — bat-o vina, —
Când nu-i alta mai frumoasă
Ca Dorina.*

GEORGE PONETTI.

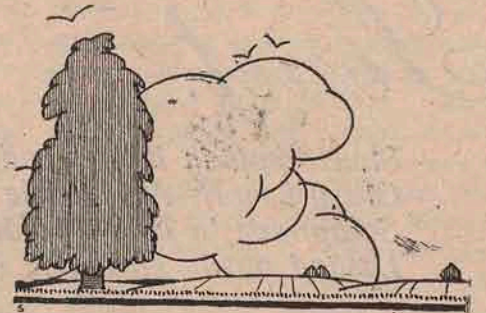
Când vine primăvara...

În sfârșit iată câmpul scăpat de mantia albă și grea, iată zilele mai lungi și senine! Și iată și amurguri pline de farmec și de poezie, care-ți umplu sufletul de dor, de un dor nebun de viață frumoasă și liniștită, la fel cu liniștea serilor dragi de primăvară, care sosește pe zi ce trece, și care ne îmbrățișează și ne trimite mângăieri pe dulcile adieri ale vântului.

O, sunt atât de fericită, cum — poate — n'am fost niciodată!

Stau după amiezi întregi lângă „crucea din padină“, lăsând adierile vântului să mă mângăie, să-mi desmierde fruntea și să-mi șteargă urmele adânci ale atâtor zile triste.

Ochii să mi-i spele și să-i lase senini ca zilele acestea frumoase de

primăvară. Ba să ducă și cea mai mică urmă de tristețe de pe fața mea. În locuri să lase seninătate și zimbet, după cum pline de zimbet sunt zilele de primăvară.

Și atunci voiu zice: Slavă Ție, Doamne, c'ai dăruit odată cu învierea naturii viață și sufletului meu pribeag.

Golu-mi sufletesc de-acuma — știu — se va umplea de frumusețile ce le dă natura.

Și culegând viorea după viorea, le voiu așeză 'n mănunchiu și voiu fi fericită când tot de lângă „crucea din padină“ voiu privi în zări depărtate, în nemărginirea albastră a cerului.

Iar în clipa când soarele cu ultimele lui raze îl face roșu ca flăcările de foc și violet ca viorelele, atunci cu fruntea răzimată 'n palmă, cu privirile pierdute și cu gândul în alte lumi — în lumea basmelor — îmi uit cu totul de neajunsurile realității și aș dori să fiu o pârțică cât de mică din nemărginitul albastru, ca să fiu scăldată 'n sclipirile de flăcări roșii și violete ale asfințitului...

Așa visez... Și pierdută 'n visări, nu observ că seara se lasă și razele se duc, ci mă simt furată de sunetul unei melodii duioase, a unei doine tremurătoare și cum o ascult, aș vrea să fiu un mândru ciobănaș și să cânt și eu o doină tristă. Ba nu! Nu tristă, o doină plină de viață, căci viața sufletului vine odată cu primăvara și cu tremurul doinelor de pe 'nserat.

Doina par'că o aud tot mai aproape și încep s'o cânt și eu, căci o cunosc.

Deodată tac. Dar nici nu mai aud nimic. Pe semne, eu cântam singură și se părea că mai cântă cineva.

Dar e târziu. Soarele a scăpătat de mult după o muche, iar luna începe să se ivească și ea, blândă și tremurătoare.

Mă depărtez de locul, ce mi-e atât de drag, cu sufletul încărcat de visuri și de impresii și-mi zic eu însumi: Visează suflete, visează, căci acum ți-e vremea. D. D.

Teatru pentru elevi. Domnul A. Melin tipărește la Blaj o „piesă de teatru pentru fetițele de școală, cu cântări și jocuri“ în 2 acte și inaugurează prin aceasta o muncă serioasă și binefăcătoare, pe care am dori s'o vedem cu succes continuată de dânsul și sprijinită de toți, cari înțeleg rostul educației tineretului nostru. Piesa se pot comanda la autor, în Blaj.

Viața foștilor soți imperiali ai Austro-Ungariei, în Madeira. Conteles Iosif Hunyady, întorcându-se la Budapesta din călătoria ce o făcuse la insula Madeira împreună cu fostul împărat Carol și împărăteasa Zita, a spus unui redactor dela „Az Ujság“ următoarele:

„În ziua plecării mele din Madeira, nici împăratul nici soția lui n'aveau încă servitori, deoarece pe de o parte nu căpătaseră, pe de altă parte ajutoarele bănești cari trebuiesc să vină din Europa încă nu sosiseră îndeajuns. Îi servea un șofer cu nevasta acestuia. Fosta regină Zita cu hărnicia-i caracteristică, eră totdeauna ocupată cu lucrul pe care nu-l mai isprăvea. Am văzut-o eu însumi cărpind ciorapi, pe cari i-a ascuns la intrarea mea în odaie. Eu i-am spus că nu poate fi decât mândră de munca ei.

„Viața ex-suveranilor e monotona și liniștită. Poșta le sosește la prânz și citirea scrisorilor face exilaților o plăcere reală. În fiecare zi primesc un mare număr de scrisori foarte duioase și care le dovedesc interesul ce le poartă încă mulți foști supuși. Deodată cu scrisorile sosesc și ziarele portugheze. — După masă regele și regina primesc vizita diferiților demnitari din insulă și pe puțini prieteni. Când nu vine nimeni, amândoi citesc. Memoriile istorice sunt cărțile preferate ale fostului împărat și rege. Mesele sunt cât se poate de simple, și consistă într'o supă, o mâncare cu carne și dulcețuri.

„Pot citi un episod foarte interesant, care a avut loc în biserica orașului Funchal de pe Madeira, în care locuiesc ex-suveranii. Perechea regală se dusesse la acea biserică pentru întâia dată să asculte slujba religioasă. Un necunoscut care se găsea printre ascultători strigă deodată în unguerește: „Trăiască Regele Carol!“ Regele și regina, foarte mișcați, se întoarseră către acest necunoscut și cerură informații despre persoana lui. Eră un comerciant din Budapesta care fiind în drum

spre Mexic, s'a oprit la Funchal pentru a vedea pe ex-rege“.

Și astfel trăesc astăzi foștii domnitori viața cea mai simplă și liniștită. Când însă vor primi pensiunile dela statele succesoare Austro-Ungariei, vor putea să trăiască din nou în tot luxul ce-l doresc, având în vedere mărimea acestor pensuni.

Puțin după cele ce s'au petrecut în cele spuse mai sus, fosta împărăteasă a plecat în Elveția de unde și-a dus cu sine la Funchal copiii rămași în Europa.

Cele mai mari biserici din lume.

După înălțime, întâia biserică este catedrala din Ulm de 162 metri. După ea vine catedrala din Colonia de 156 m., apoi cele din Hamburg de 150 m., și Strassburg de 142 m.

Ca spațiu găsim ca întâia, biserica sf. Petru din Roma, unde pot încapa 54 mii de oameni, după care vine catedrala din Milano cu 38.000 oameni și biserica sf. Paulus din Roma cu 36.000. Printre cele încăpătoare mai sunt: Catedrala din Colonia cu 30.000, sf. Paul din Londra cu 25.000 și sf. Ion din Roma cu 23.000 oameni.

O piramidă de numeri.

$$\begin{aligned} 1 \times 8 + 1 &= 9 \\ 12 \times 8 + 2 &= 98 \\ 123 \times 8 + 3 &= 987 \\ 1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\ 12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\ 123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\ 1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\ 12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\ 123456789 \times 8 + 9 &= 987654321 \end{aligned}$$

Muzeul Schopenhauer.

La Frankfurt s'a organizat un muzeu dedicat lui Schopenhauer. Aci se găsește o mică parte din mobilierul marelui filosof, căci cea mai mare parte l'a luat fosta sa menajeră, ducându-l în America.

Se mai găsesc aci diferite lucruri mărunte întrebunțate de el: o prismă de sticlă pentru cercetări optice, un clopot de masă care avea drept mâner figura regelui Prusiei Wilhelm III., un artistic covor brodat cu flori, o suviță de păr a sa, diploma de doctor, testamentul și manuscrisul lucrării „Die Welt als Wille und Vorstellung“. Apoi portrete și busturi de ale sale și diferite fotografii, o colecție de scrisori și desene proprii, precum și o frumoasă bibliotecă cu cărți germane și străine. Cum eră obiceiul său, pe cărțile sale sunt

scrise, după citirea lor, o mulțime de adnotații în limba fiecărei broșuri. Astfel pe o ediție a sfântului Augustin se află scris: „Femeia e un animal la care voința ocupă locul rațiunii“.

Emigrarea femeilor Japoneze.

Acum după război, bărbatul și femeia japoneză se lasă furați de mirajul emigrării, pentru a-și găsi fericirea visată pe alte țărături de cât acelea unde au văzut lumina zilei. Și azi numărul acestor păsări călătoare e foarte mare, cele mai multe plecând în America de Nord, unde cred că vor găsi și bărbatul cel mai draguț, conform cu idealul dorit.

Din 1908 până în 1910, — adică în 2 ani aproape, — au părăsit țara lor 60.662 femei japoneze singure. Din ele s'au întors de unde au venit 38.503 femei, decepționate toate și mai nefericite de cât cum au plecat, spre-a retrăi iarăș firul întrerupt sub ciresii înfloriți și pe-aleele de crizanteme.

Câți kilometri de păr au femeile pe cap?

Părul blond și negru, părul moale ca mătasa și ispititor, părul, pe care-l cântă poezii în nopți fermecătoare de vară, — a fost coborât de proza vieții de pe capul femeilor într'un laborator al unui savant englez. Ochi ageri și înarmați de ochelari dubli, s'au țintit asupra lui și în loc să-i admire mirosul parfumat și undulațiunile fine, — au început să-l întindă și să-l măsoare fir de fir, deosebit pe cel blond și deosebit pe cel negru.

Savantul englez doriă să cunoască precis, câtă lungime are părul pe care-l poartă pe cap o femeie, și în dorința aceasta a lui, nu s'a speriat de perspectiva greutății, pe care o cerea o astfel de muncă. A săvârșit-o cu calcul și devotament, cum se cuvine unui savant, și a găsit, că părul de pe capul unei femei blonde este lung de 135 kmetri, iar cel de pe capul unei brune, e de 70.

Aviz abonaților.

Cu numărul acesta expiră abonațiile cetitorilor noștri plătite pe lunile Ianuarie, Februarie și Martie. Abonații cari au plătit abonamentul numai pe aceste luni, sunt rugați a se îngriji cât mai repede de reînnoirea abonamentului lor, pentru a nu li se opri trimiterea revistei.

Pe mandatul cu care se trimite abonamentul nou să se arate, că acesta este o reînnoire a vechiului abonament.

:: DELA ADMINISTRAȚIE ::

Traian Secoșan. Abonamentul se plătește înainte. V'am trimis un număr de probă.

SCRISORI DELA REDACȚIE

D. P. H. Vă mulțumim pentru bucatile frumoase, pe care ni le-ați trimis. Vor apărea rând pe rând. Ne bucurăm, că v'ați gândit la reluarea legăturilor cu noi.

A. B. București. Forma puțin ciselată a versurilor dv. împiedică publicarea lor. Cetiți versurile care se publică prin revistele noastre bune și faceți o comparație între ele și ale dv. Credem, că aceasta vă va da un indemn, ca să vă trudiți mai mult și să căutați a vă perfecționa cât mai mult forma.

Elena din Ardeal. Proza Dv. trimisă la Sibiu, pe când eram la ziarul „Patria”, a rămas la despărțirea noastră de ziar, între manuscrisele de-acolo și nu știm zău, dacă se vor mai găsi. Întrebați Redacția ziarului. — În versurile patriotice, ce ni-le trimiteți acum, încercați un gen, în care este foarte greu să mențină cineva nivelul unei poezii adevărate și să nu lungească și să nu lungească numai vorbe, cari distrug adesea sentimentul adevărat!

Dv., ar trebui să rămâneți la cântecele lirice, de cari ați scris și până acum.

A. Un „cântec”, remarcabil prin simplitatea și sinceritatea lui, este totdeauna și frumos și bun. Dacă nu i-ați dat și o formă mai aleasă, — n'ați făcut-o, desigur, pentru că n'ați fi putut, ci pentru că n'ați vrut să încâtușați în formă fondul unui sentiment atât de plăcut. Mai așteptăm și altele, pentru a ne putea face o idee mai precisă de talentul Dv.

Sabin T. Faceți bine, dacă strângeți materialul folkloristic, obiceiurile și datinele dela Dtră și le puteți publica în revista pentru folklor „Ion Creangă” care apare la Bărlad. Noi nu le putem face loc, deoarece caracterul revistei noastre este cu totul altul, după cum vedeți. Întâmplări din 1848, scrise literar, și dacă-s scurte și interesante publicăm. Dacă însă ele sunt simple amintiri, cari nu au nici formă frumoasă și nu aduc nimic nici nou, ca

conținut, atunci nu le putem face loc. — Versurile dovedesc, că mănuiți destul de bine condeiul. Cântecul în formă populară ar merge într-o revistă pentru popor. Pentru noi poate aveți ceva mai bun.

V. D. Ghicurile Dv. nu sunt destul de reușite pentru a fi publicate. Cea mai bună este cea ilustrată, dar poate s'ar mai putea și aceasta perfecționa nișel. Deoarece noi nu prea avem posibilitatea să le desemnăm a doua oară, vă rugăm să le faceți cu cerneală și cât mai bine desemnate.

R. S. în T. Trebuie să mai scrieți încă mult, pentru a ajunge să faceți versuri publicabile

L. C. Cele trimise sunt lucruri ușoare, cari pot trece într'un ziar, dar în revistă nu merg. Poate aveți ceva mai bun.

Elev. Dați înainte mereu și sperați!

I. M. Someșanul. Răspunsul dat dș. Elena din Ardeal vă privește și pe Dv. Cetiți-l!

G. Voevidca. Sunt așezate printre cele ce așteaptă rândul. Vom căuta să le dăm cât mai curând.

T. P. O influință prea pronunțată a autorilor citiți reduce mult valoarea versurilor Dstră. Căutați să vă emancipați de sub aceasta influință și veți fi mai apreciat.

Ignotus. Slăbuțe.

**Uzina electrică a orașului
CONDUCEREA SOCIETĂȚII**

„GANZ”
Cluj, Calea Reg Ferdinand
39 (Palatul Széky)
= Telefon Nr. 408. =

Execută instalații electrice
și transmisiuni de curent.
Pe comandă liferă instalații
de motoare electrice.
Lampadare și materiale
pentru instalații permanente
în depozit. 3-21

Cărți primite la Redacție.

Dacoromânia, buletinul „Muzeului limbei române” de pe anul 1920, 1921. Editura „Ardealul”, Cluj. Prețul 150 Lei.

Ilie Marin: În seara de Crăciun, dramă țărănească într'un act. Editura „Librăria Săteanului”, Săliște. Prețul 2 Lei.

D. C. Zavalide: Poeme în proză, traduceri din Emile Pouillon. — București, 1922.

DEPOZIT la:

INTREPRINDEREA ROMÂNEASCĂ
electrotehnică și mecanică
TEODOR MAIOR
CLUJ, Calea Victoriei, 7.
Telefon Nr. 577.
Instalații de orice fel. Ma-
teriale. Proiecte gratuit.

PRODUȚIA FABRICEI CZELL

BERE NUTRITIVĂ SPECIALĂ „HERCULES”

CEA MAI BUNĂ BEUTURĂ SĂNĂTOASĂ!

SE CAPĂȚĂ PREȚUTINDENI PRECUM ȘI FAVORITA

BERE DESCHISĂ „CZELL”

„Lloyd Express”

2-12